

Trgovine patriotizmom

(Foto Srđan Veljović)

Predstava „Let iznad pozorišta Kosova” rediteljke Blerte Neziraj nastala je prema tekstu Jetona Neziraja koji izazivno pokreće pitanja odnosa umetnosti i politike, naročito u osetljivim društveno-političkim trenucima. Radnja ovog metateatralnog komada se dešava u pozorištu i farsično prati pripremanje predstave povodom predstojećeg proglašenja nezavisnosti Kosova. Kada je reč o

scenskom čitanju Nezirajevog teksta, korišćena su minimalistička sredstva, nekoliko kliznih stolica su retki, simbolički potentni rekviziti. Glumci Bajrush Mjaku, Adrijan Morina, Anisa Ismaili, Adrijan Aziri i Ernest Malazogu igraju oštro i fizički naglašeno, u skladu sa zahtevima žanra farse. U pogledu scenske dinamičnosti i utvrđivanja ritma igre, važno je uključivanje dva muzičara, Susane Tognele (violina) i Gabrijela Marangonija (harmonika).

Predstava zdravorazumski, etički i estetički vredno demistifikuje uticaj politike na umetnost i diže glas protiv ekstremnih političkih ideja, ostrašćenih opcija koje su suštinski ponižavajuće i degradirajuće. Utvrđen je subverzivno komički odnos prema zahtevima političara za stvaranje teatra koji će biti u službi glorifikacije vlasti i takozvanih nacionalnih interesa. Akteri su izrazito autoironični, neprestano se poigravaju sa mitologizovanim idejama kosovske države i njenom politikom koja se koristi pretencioznim, mistifikujućim, šupljim parolama. Ovi problemi su posebno duhovito i scenski efektно izraženi u delovima predstave koji prikazuju glumačke probe „patriotskih” scena pred državnim sekretarom. Igra glumaca je tada posebno izveštačena, preko svih granica, čime se jasno izražava kritički stav prema manipulativnosti vladajuće politike, jednostranosti i uskointeresnoj ograničenosti zvaničnog diskursa.

Ostvareno gostovanje ove predstave u Beogradu izuzetno je važno zbog uspostavljanja zdravog i otvorenog dijaloga između Kosova i Srbije, naročito nakon prošlogodišnjeg sprečavanja gostovanja Narodnog pozorišta Kosova u Beogradu. Igranje predstave „Let iznad pozorišta Kosova” u Beogradu ne predstavlja nikakvu provokaciju srpskih vlasti i građana, u smislu raspirivanja sukoba oko politički osetljivog pitanja nezavisnosti Kosova, što se moglo čuti u srpskoj javnosti. Naprotiv, ovo gostovanje je sredstvo na putu rešavanja konflikta jer je reč o umetničkom činu koji je dijalektičan i paranacionalan. A ta vrsta primitivnih reakcija koje su se u Srbiji mogle čuti, površnog osuđivanja gostovanja prištinske predstave u Beogradu, sa argumentima tobožnjeg čuvanja nacionalnih interesa, deo je retrogradnog diskursa tragičnog jednoulja (bezumlja).

Da apsurd razmetanja sa naduvanim tendencijama branjenja nacionalnih interesa i takozvanog patriotskog očuvanja države bude veći, izvođenje predstave „Let iznad pozorišta Kosova” je na obe strane, i na srpskoj i na albanskoj, izazvalo tu vrstu bezumnih komentara. Nekoliko dana pre beogradske premijere, predstava je, zbog političke cenzure, jedva premijerno izvedena u Prištini, i to uz pomoć intervencija sa strane, na Kosovu stičući oznaku „antinacionalne drame”. Slično paradoksalne su prošle godine bile reakcije na dokumentarističku albansko-srpsku predstavu „Patriotik hipermarket” koja je u Srbiji ocenjena kao „antisrpska” a na Kosovu kao „antialbanska”.

Istina je da ove predstave nisu antipatriotske, već da su vrlo patriotske, u izvornom smislu značenja reči, ljubavi prema domovini. One rade za suštinsku dobrobit ljudi koji žive na obe strane, u pogledu toga što uspostavljaju zajednički jezik, rade na prevazilaženju političkih sukoba. A patriotizam je, nažalost, danas postao roba, unosni predmet političkih trgovina, sredstvo u osvajanju i zadržavanju vlasti. U tom pogledu, ovo markiranje važnosti izvođenja prištinskog „Leta iznad pozorišta Kosova” u Beogradu vid je i protesta protiv te vrste uskointeresnih političkih manipulacija i nazadnih konzervativizama koji brutalno masakriraju sve ljudske i civilizacijske vrednosti.

Ana Tasić
objavljeno: 14.12.2012.

Dimitrije Jokic | 14/12/2012 18:01

Veoma odmeren tekst o lako zapaljivoj temi, cestitam.

pozoriste prica | 19/12/2012 07:58

Ono sto nam priredjuju nase vlade...Srbiji Srpske a samoproglasenoj drzavi kosovo njihove, cine sazetiju pozorisnu predstavu nego sto je ovo!
Dali je bas taj komad sada pogodan i koliko on stvara vezu... izmedju ljudi, veoma je tesko proceniti. Sta se danas sve ubraja u kulturu?, i o tome se moze razgovarati.